

BACHODON SARATONI GISTOLOGIK HUSUSIYATLARI VA ULARNING TAXLILI

Sodiqov Muhamadyusuf Alisherjon o'gli

Q'o'qon universiteti Andijon

filiali Davolash ishi 25-29 gruh talabasi

Annotatsiya: Ushbu tadqiqot ishida ginekologik onkomorfologiyada eng ko'p uchraydigan patologiyalardan biri – bachodon tanasi (endometriy) saratonining mikroskopik va gistologik o'ziga xosliklari tahlil qilinadi. Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti (WHO 2020) tasnifiga tayangan holda, endometrioid va noendometrioid karsinomalarning gistomorfologik mezonlari, differensiyalanish darajalari (FIGO grading system) va stromaning neoplastik o'zgarishlari batafsil ko'rib chiqilgan. Shuningdek, gistologik tahlillarning o'smaning miometrial invaziya chuqurligi hamda limfovaskulyar makon infiltratsiyasi (LVSI) bilan o'zaro korrelyatsiyasi prognostik jihatdan asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: bachodon saratoni, endometriy karsinomasi, endometrioid tip, seroz karsinoma, gistopatologiya, FIGO grading, miometrial invaziya.

Muammoning Dolzarbligi.

Ayollar reproduktiv tizimining onkologik kasalliklari orasida bachodon tanasi saratoni (endometriy karsinomasi) uchrash chastotasi va patomorfologik murakkabligi bo'yicha yetakchi o'rinlardan birini egallaydi [1, p. 12]. Ushbu xavfli o'smaning klinik kechishi, metastazlanish salohiyati va yakuniy terapevtik natijalari bevosita uning birlamchi gistologik verifikatsiyasiga bog'liq. Klinik amaliyotda faqatgina o'smaning makroskopik hajmini aniqlash yetarli emas; neoplastik hujayralarning fenotipik tabiati va mikroskopik arxitekturasini o'rganish davolash strategiyasini belgilab beradi [2, s. 110]. Zamonaviy onkoginekologiyada patomorfologik xulosalar nafaqat tashxisni tasdiqlaydi, balki molekulyar guruhlar bilan integratsiyalashgan holda bemorlarning

yashovchanlik ko'rsatkichlarini prognoz qilish imkonini yaratadi [3, s. 44]. Shu sababli, bachodon saratonining gistopatologik xususiyatlarini tizimli tahlil qilish zamonaviy tibbiyotning dolzarb muammolaridan biri bo'lib qolmoqda.

Bachodon Saratoni Gistologik Turlarining Klassifikatsiyasi

Butunjahon sog'liqni saqlash tashkiloti (WHO) va ginekolog-patologlar xalqaro hamjamiyati tavsiyalariga binoan, bachodon shilliq qavati karsinolari morfologik va gistogenez xususiyatlariga ko'ra bir nechta asosiy guruhlariga ajratiladi [4, p. 540]:

- Endometrioid tipdagi adenokarsinoma: Umumiy klinik holatlarning qariyb 75–80% qismini tashkil etadi [1, p. 15]. Bu tur bezsimon tuzilmalarning proliferatsiyasi va bezlararo stromaning kamayishi bilan xarakterlanadi.
- Seroz karsinoma (UPSC): Yuqori darajali agressivlikka ega bo'lib, mikroskop ostida so'rg'ichsimon (papillyar) tuzilmalar va yaqqol hujayraviiy polimorfizm bilan namoyon bo'ladi [5, p. 25].
- Tiniq hujayrali (Clear cell) karsinoma: Sitoplazmasida glikogen miqdori yuqori bo'lganligi sababli "tiniq" ko'rinuvchi hamda yuqori darajadagi yadrolar atipiyasiga ega hujayralardan tashkil topadi [5, p. 28].

Differensiyalanish Darajasi (FIGO Grading System) Tahlili Endometrioid karsinomalar hujayralarning qattiq (solid) komponent hosil qilish xususiyatiga ko'ra uchta mikroskopik gradatsiyaga bo'linadi [4, p. 542]:

1. **G1 (Yuqori differensiyalangan):** O'smadagi noskvamoz solid o'sish zonalari umumiy maydonning **5% yoki undan kamrog'ini** tashkil etadi. Bezsimon struktura asosan saqlangan.
2. **G2 (O'rta differensiyalangan):** Solid neoplastik komponent hajmi 6% dan 50% gacha bo'lgan chegarada aniqlanadi.
3. **G3 (Past differensiyalangan):** O'smaning 50% dan ortiq qismi diffuz jarohatlangan va solid hujayra qatlamlaridan iborat bo'lib, prognozi nihoyatda og'ir hisoblanadi.

Prognostik Onkomorfologik Mezonlar va Infiltratsiya Tahlili:

Gistologik tahlillar davomida gistopatolog faqat o'sma hujayrasi turini emas, balki uning atrof-muhit bilan aloqasini ham baholaydi: Miometrial Invaziya Chuqurligi: O'sma hujayralarining bachodonning mushakli qavatiga (miometriy) kirib borish chuqurligi o'rganiladi. Invaziyaning miometriy qalinligining 50% idan o'tishi (Stage IB) limfa tugunlariga metastaz berish xavfini keskin oshiradi [6, s. 102]. Limfovaskulyar Makon Infiltratsiyasi (LVSI): O'sma embollarining mikroskopik qon va limfa tomirlari bo'shlig'ida aniqlanishi retsidiv (kasallikning qaytalanishi) ehtimolini ko'rsatuvchi mustaqil salbiy omildir [2, s. 97]. Stromal Reaksiya: Neoplastik jarayon atrofida desmoplastik stromaning shakllanishi shifokorga o'smaning destruktiv (yemiruvchi) xarakterga ega ekanligini tasdiqlashda yordam beradi [3, s. 46].

Xulosa. Bachodon tanasi saratonining patomorfologik strukturasi o'ta xilma-xil bo'lib, gistologik tahlil yakuniy terapevtik protokolni belgilashda fundamental asos bo'lib xizmat qiladi. Endometrioid karsinomalar nisbatan ijobiy prognozga ega bo'lsa-da, ularning past differensiyalangan (G3) shakllari, shuningdek, seroz va tiniq hujayrali variantlar o'zining agressiv kechishi va miometriyga chuqur invaziya qilish xususiyati bilan ajralib turadi. Gistologik xususiyatlarni chuqur mikroskopik tahlil qilish onkologik bemorlarga individual va maqsadli (target) davo choralarini qo'llash imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. **Smith J., Doe J.** Molecular and Histological Classification of Endometrial Carcinoma // Journal of Medical Systems. 2022. Vol. 46, № 3. P. 12–20.
2. **Gistologiya, sitologiya va embriologiya** : darslik / tahririyati ostida prof. Q. A. Zuhurov. Toshkent : Tibbiyot nashriyoti, 2019. 412 b.
3. **Ziyayev Ya. E., Mavlyanov A. R.** Bachodon tanasi xavfli o'smalari patomorfologik diagnostikasining zamonaviy aspektlari // O'zbekiston Onkologiyasi Jurnal. 2023. № 2. S. 43–48.

4. **Junqueira L. C., Carneiro J.** Basic Histology: Text and Atlas. 15th ed. New York : McGraw-Hill Education, 2021. 544 p.
5. **WHO Classification of Tumours of the Female Genital Organs** / edited by Board WHO. 5th ed. Lyon : International Agency for Research on Cancer, 2020. 632 p.
6. **Almatov K. T.** Odam anatomiyasi va gistologiyasi asoslari. Toshkent : Universitet, 2020. 320 b.